

Een woord ter inleiding

Zonder dat er in de *Bijdragen* zelf commentaar op verschenen is werd de titel ervan met ingang van deel 83 veranderd: de *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap* werden tot *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* (BMGN). In deel 84 werd bovendien bericht dat de verantwoordelijkheid voor de BMGN in 1970 zou worden opgedragen aan een zes koppige Belgisch-Nederlandse redactie.

De oorzaak van al deze wijzigingen is in de kring der Nederlandse vakgenoten al herhaaldelijk vermeld. In de rede die de voorzitter van het Historisch Genootschap op 29 oktober 1968 hield – men vindt haar in deel 83 van de BMGN –, zette hij de plannen tot fusie van het Nederlands Comité voor Geschiedkundige Wetenschappen en het Historisch Genootschap uiteen. Deze is inmiddels tot stand gekomen. Bovendien deelde hij mee dat de *Bijdragen voor de geschiedenis der Nederlanden* vermoedelijk in hun oude vorm zouden ophouden te bestaan en ook deze voorspelling is bewaarheid. Het was echter duidelijk dat een tijdschrift met zo'n eerbiedwaardige traditie als de BGN niet eenvoudig kon verdwijnen. Dank zij de medewerking van alle betrokkenen bleek het mogelijk de *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap* en de BGN tot een nieuwe eenheid samen te voegen. De formule is eenvoudig: BGN plus BMHG is gelijk aan BMGN.

De scheppers van deze formule hebben kennelijk geprobeerd door een kunstige herschikking van de oude woorden tegelijk hun respect voor de traditie en hun wil tot hervorming uit te drukken. Dat het resultaat van hun inspanning kernachtig en ritmisch meeslepend zou zijn, zal wel niemand beweren. De redactie heeft dan ook getracht een pittiger naam te bedenken; het is haar echter niet gelukt er een te verzinnen die al haar leden bevredigde. Tenslotte heeft zij berustend een naam aanvaard die in elk geval de verdienste heeft duidelijk te zijn.

Toch zijn er nog wel enkele aspecten die een nadere toelichting behoeven. Daar is in de eerste plaats het feit dat de term 'bijdragen en mededelingen' in de traditie van het Historisch Genootschap een betekenis heeft gekregen die de nu optredende redactie graag wat zou afzwakken. Het is namelijk niet de bedoeling dit tijdschrift voor de publicatie van bronnenmateriaal te bestemmen. Zonder twijfel zal het mogelijk blijven om documenten af te drukken indien zij niet te omvangrijk zijn en bij voorkeur ter ondersteuning van de studie waarvoor zij gebruikt werden. De redactie

heeft de indruk dat deze beslissing de ontwikkeling die de BMHG de laatste jaren doormaakte, bevestigt.

Trouwens, de erfenis van de BGN dwingt haar tot deze opzet. De BGN was een tijdschrift. Ook de BMGN wil dat zijn. Daarom zal dit blad voortaan in jaargangen verschijnen; het nummer waarin dit geschreven staat, is nummer één van deel 85 (1970). Wij hopen elk jaar drie afleveringen te kunnen publiceren.

De BMGN is een tijdschrift dat zich bezig houdt met de geschiedenis van België en Nederland. Het zet de lijn voort van de BGN en één lid van de nieuwe redactie, J. A. van Houtte, representeert de continuïteit in zijn persoon; hij maakte ook deel uit van de redactie van de BGN. Misschien is het in dit verband nuttig op te merken dat wij onze samenwerking beschouwen als het natuurlijk gevolg van het feit dat wij dezelfde taal gebruiken en eenzelfde object bestuderen. Wij geloven tevens dat vooral sinds de Tweede Wereldoorlog de samenwerking tussen Belgische en Nederlandse historici heilzame en stimulerende resultaten heeft gehad en nog heeft en dat deze ook in een tijdschrift haar weerspiegeling kan en moet vinden, maar dit betekent niet dat wij allen een bepaalde interpretatie van de geschiedenis der Nederlanden voorstaan. Daarom menen wij ook dat de in de BGN verschijnende 'Suid-Afrikaanse kroniek' in dit nieuwe kader niet past, hoeveel respect we overigens voor dit werk voelen.

Het zal niemand verbazen dat de redactie haar arbeid met enige schroom begint. Zij heeft zich ernstig afgevraagd of er voldoende behoefte aan een tijdschrift van deze aard bestaat. Er zijn in Noord en Zuid andere tijdschriften die historische studies publiceren; het veelzijdige en voortreffelijke *Tijdschrift voor Geschiedenis* wordt bovendien wat de samenstelling van de redactie betreft gekenmerkt door dezelfde stijl als de BMGN omdat zij bestaat uit Belgen en Nederlanders. De enige originaliteit van de BMGN is de beperking van het onderwerp tot de geschiedenis van België en Nederland. Het is echter duidelijk dat een dergelijke beperking het de redactie niet gemakkelijk maakt om de copie te krijgen die zij nodig heeft. Overigens moet men deze niet al te dogmatisch opvatten, omdat wij het NHG, de uitgever van dit tijdschrift, gaarne dienen door, zoals al dadelijk in dit nummer, ook de op de jaarvergadering gehouden lezingen over 'algemene' geschiedenis te publiceren.

In de nota die de sectie geschiedenis van de Academische Raad in de herfst van 1969 onder de Nederlandse historici verspreidde en waarin zij de beoefening van de wetenschap der geschiedenis in Nederland bespreekt – in de Kroniek gaan we hier nader op in –, worden enkele ernstige lacunes in ons bedrijf aangewezen. De sectie schrijft zelfs dat Nederland op een groot aantal terreinen van historisch onderzoek sterk achterop raakt. Het zou niet moeilijk zijn allerlei redenen hiervan aan te geven. Een ervan is zonder twijfel eenvoudig gebrek aan tijd. Vooral de Nederlandse gemeenschap laat weinig ruimte voor wetenschappelijke bezinning.

Dit heeft tot resultaat dat niet alleen het onderzoek als zodanig te weinig aandacht krijgt maar dat zich in de Nederlandse historische wereld een nieuw en misschien enigszins verontrustend verschijnsel dreigt voor te doen: er wordt, naar onze indruk, nog maar weinig debat gevoerd. Blijkbaar ontbreekt de gelegenheid, de lust en wellicht ook de zin voor polemieek. Daar valt op zichzelf moeilijk iets aan te veranderen – het is bovendien onjuist om polemieek opzettelijk uit te lokken –, voor een tijdschrift echter is een dergelijke toestand uiterst gevaarlijk. Een tijdschrift immers moet iets anders zijn dan een drukkerij. Wil het een functie bezitten dan moet het een marktplaats zijn waar men elkaar spreekt en op elkaars opinies reageert. Wij zullen de medewerkers dankbaar zijn als zij de BMGN zo gaan gebruiken.

Natuurlijk zal ook de redactie proberen iets te ondernemen dat de discussie stimuleert. Wellicht blijkt het mogelijk enkele nummers te wijden aan bepaalde onderwerpen die door verschillende auteurs met verschillende gezichtspunten worden behandeld. Wellicht blijkt er in het historisch bedrijf in onze landen allerlei te zijn waarop de redactie, of een lid ervan, commentaar wil geven. In elk geval zullen wij, zo goed wij kunnen, de ontwikkeling van de wetenschap en haar organisatie in de Nederlanden trachten te bespreken. Wanneer daar aanleiding toe is kan in elke aflevering een kroniek verschijnen waarin de lopende productie wordt geanalyseerd. Ook daarvoor is de redactie voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de medewerking die zij krijgt.

Overwegingen van deze soort brachten ons tot de slotsom dat aan dit tijdschrift een zekere betekenis gegeven kan worden. Belangrijker echter dan zulke beschouwingen zijn de volgende argumenten. Het is, in de eerste plaats, noodzakelijk dat de ruimte die de BGN beschikbaar stelde voor recensies van vakwetenschappelijke werken, behouden blijft. De recensierubriek vormt een belangrijk onderdeel van elk tijdschrift. Speciaal in de Nederlanden waar de dag- en weekbladen over het algemeen geen aandacht aan ernstige historische studies besteden, is het onverantwoord toe te laten, dat de plaats verder inkrimpt. Doorslaggevend tenslotte moet de constatering zijn dat een lange Nederlandse traditie niet op grond van zich wellicht spoedig weer wendende omstandigheden mag worden afgebroken. Het zou roekeloos zijn nu te besluiten dat wij geen prijs meer stellen op wat Nederland sinds 1837 bezeten heeft: een tijdschrift gewijd aan de onuitputtelijke geschiedenis van de Lage Landen.

DE REDACTIE